

Studievaardigheden zonder training blijft tobben.

M.J.A. Mirande
Studeren door schematiseren
1989

Westgeest, Van Hout Wolters
Effectief studeren in het technisch, economisch en laboratoriumonderwijs
1989

In een interview in de Volkskrant d.d. 25 november 1989 houdt H. Kemner, de nieuwe voorzitter van de HBO-Raad een warm pleidooi om in de propedeuse meer aandacht te besteden aan studievaardigheden. "Mijn indruk is dat het gebrek daaraan de belangrijkste reden is waarom veel havo-studenten in het hbo niet mee kunnen." Inmiddels is de situatie op veel HBO-opleidingen al zo, dat aan studievaardigheden op de een of andere manier aandacht wordt besteed. Toch zal het Kemner niet onwelgevallig zijn, dat er een groot aantal boekjes over studievaardigheden op de markt is. Immers naast de lessen studievaardigheden, waarin zo'n boekje een plaats zou kunnen krijgen, zou ook de actieve (aspirant-)student zich middels deze literatuur de vereiste vaardigheden kunnen verwerven.

Beide gebruiksmogelijkheden (door de student zelf of in het kader van studievaardigheidstraining) wil ik hier de revue laten passeren met betrekking tot twee onlangs verschenen herdrukken "Studeren door schematiseren" van Mirande en "Effectief studeren in het technisch, economisch en laboratoriumonderwijs" van Westgeest en Van Hout-Wolters.

Studeren door schematiseren is in zijn nieuwe vorm een dun en praktisch boekje geworden. Ten aanzien van de vorige versie (toen nog een aula-pocket) zijn veel demonstraties en oefeningen weg gelaten. Daarmee is tegelijk de bovengenoemde actieve (aspirant-)student gedupeerd. Het is onmogelijk zonder oefening jezelf een vaardigheid als het onderscheiden tussen hoofd- en bijzaken aan te leren. Een boekje dat met dat doel is geschreven zou bovendien bijvoorbeeld door de uitwerking van een tekst met een schema als soort van ideaalantwoord de student nog terugkoppeling op een oefening kunnen geven. Mirande heeft daar met zijn herdruk juist niet voor gekozen. Gezien ook de moeilijkheidsgraad van de materie en van het taalgebruik in het boekje geloof ik niet, dat een student zonder begeleiding met Mirande uit de voeten kan.

Ik zie wel degelijk gebruiksmogelijkheden in lessen studievaardigheden, waarbij oefening en terugkoppeling door een docent worden verzorgd, liefst nog gerelateerd aan voor de studie of het beroep relevante teksten. Met name ingewikkelde, wetenschappelijke teksten lenen zich goed voor de gepresenteerde methode.

De titel van de tweede herdruk, "Effectief studeren in het technisch, economisch en laboratoriumonderwijs", doet vermoeden, dat we hier te maken hebben met een specifiek op het HBO en dan daarbinnen op genoemde sectoren toegespitst boek. Behalve aan een leesteknik besteden Westgeest en Van Hout-Wolters ook aandacht aan planning en tijdsbesteding, concentratieproblemen, de studeerruimte, het volgen van lessen, het voorbereiden en uitvoeren van practica, het oplossen van

vraagstukken, aan tentamens en aan het volgen van een avondopleiding. Thema's die niet alleen in economisch en technisch onderwijs relevant zijn. In het algemeen kan worden gezegd, dat taalgebruik en niveau goed aansluiten bij de gemiddelde eerstejaars hbo-student. Ook het geven van praktische tips verhoogt de gebruikswaarde van dit boekje. Toch ben ik bang, dat de actieve (aspirant-)student die zich zelfstandig een aantal studievvaardigheden eigen wil maken met behulp van dit "receptenboekje" nog niet geholpen is. De onderwerpen worden slechts kort aangestipt. Zo'n veertien pagina's om een leestehniek uit te leggen is veel te weinig, laat staan dat de student daarmee in het vervolg zelf kan werken. Veel informatie (over studieplanning bijvoorbeeld) zal studenten waarschijnlijk al bekend zijn. Wat nieuw is, is tegelijk het waardevolste uit "Effectief studeren" en dan denk ik met name aan de hoofdstukken over het voorbereiden van practica en het oplossen van vraagstukken. Juist daarin richt het boekje zich ook op de speciale doelgroep (economisch, technisch en laboratoriumonderwijs). Juist daaraan zou volgens mij in het technisch en economisch onderwijs in lessen studievvaardigheden, geïntegreerd met practica en beroepsgerichte vakken, aandacht besteed moeten worden. Wat mij betreft hadden die twee hoofdstukken dan ook best uitgebreider mogen zijn.

Everard van Kemenade